

บทที่ 12

การบริหารสินเชื่อการผลิตทางการเกษตร

เกษตรกรส่วนใหญ่ในประเทศไทยมีรายได้ไม่สูงนัก ราคาของผลผลิตเป็นไปตามกลไกของตลาด และตามฤดูกาลจึงมีรายได้ที่ไม่แน่นอน อีกทั้งมักประสบการใช้จ่าย รายได้และรายรับของธุรกิจฟาร์มกับธุรกิจในครอบครัวโดยมิได้แบ่งสัดส่วนกันให้ชัดเจน ทำให้มีเกษตรกรจำนวนมากที่ยังคงมีปัญหาในเรื่องของการบริหารจัดการเงินทุน และปัญหาเรื่องของการลงบัญชี ซึ่งโดยสรุปเป็นภาพรวมก็คือ พื้นฐานทางด้านการบริหารจัดการยังค่อนข้างน้อย ส่งผลให้ธุรกิจอาจขาดสภาพคล่องได้บ่อยๆ ดังนั้นจึงมีการกู้ยืมได้เสมอ ซึ่งแหล่งเงินกู้มีทั้งแหล่งเงินกู้ในระบบและแหล่งเงินกู้ในระบบ การกู้ยืมเงินมาเพื่อทำการเกษตรนั้น เราเรียกว่าเป็นการขอสินเชื่อเพื่อการผลิตทางการเกษตรนั่นเอง ซึ่งมีรายละเอียดที่เกษตรกรควรได้ศึกษา ดังนี้

ความหมายของการบริหารสินเชื่อการผลิต

โดยทั่วไปสินเชื่อ หมายถึง การใช้เงินทุนล่วงหน้าโดยคาดว่าจะมีเงินทุนสะสมเพิ่มขึ้นจากรายได้ในอนาคต การกู้ยืมเงินจึงเป็นการใช้เงินที่ได้จากการออมของคนอื่นซึ่งผู้ให้เงินกู้ตกลงจ่ายค่าดอกเบี้ยให้เจ้าของเงิน โดยระบุวัตถุประสงค์การใช้เงินกู้ รวมทั้งระยะเวลาการชำระคืนด้วย ส่วน

ดังนั้นการบริหารสินเชื่อการผลิต หมายถึง การเตรียมการกู้ยืมเงิน การใช้เงินกู้และการชำระคืนเงินกู้ หรือสินเชื่อ ให้สอดคล้องกับแผนการผลิต แผนการจำหน่าย รวมทั้งการหาแหล่งเงินกู้ที่เหมาะสมทั้งด้านจำนวนและเงื่อนไข เช่น อัตราดอกเบี้ยที่ให้กู้ยืม ระยะเวลากู้ยืมหลักประกันและการผ่อนชำระคืน ในการบริหารสินเชื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องประกอบกันทั้งฝ่ายผู้รับและฝ่ายผู้ให้สินเชื่อ

สำหรับสินเชื่อการเกษตร ธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารพาณิชย์ได้ร่วมกันให้ความหมายของสินเชื่อการเกษตรดังนี้ หมายถึงการให้กู้ยืมและให้เครดิตแก่เกษตรกรผู้ประกอบการกิจกรรม การประมง และการเลี้ยงสัตว์ โดยกำหนดให้ผู้ที่จะได้รับสินเชื่อ คือเกษตรกรทั้งที่เป็นเอกชนและนิติบุคคล เช่น กลุ่มเกษตรกรสหกรณ์ซึ่งมีสมาชิกทั้งหมดเป็นเกษตรกร รวมทั้งธุรกิจการเกษตรด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานด้านสินเชื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์มีลักษณะครบวงจร

ส่วน การให้บริการสินเชื่อลักษณะครบวงจร หมายถึง การให้สินเชื่อด้านการผลิตการเพาะปลูก การดูแลรักษา ไปจนถึงการเก็บเกี่ยว นอกจากนี้ยังรวมถึงการให้สินเชื่อเพื่อการจำหน่ายและการแปรรูปหรือการเก็บรักษาเพื่อรอการจำหน่ายด้วย เพราะบางครั้งสถาบันการเงินให้สินเชื่อเฉพาะการผลิต พอผลิตมาแล้วก็มีปัญหาการจำหน่ายต้องมีการแปรรูปหรือเก็บรักษา ก่อนการจำหน่าย และในการจำหน่ายเกษตรกรมีค่าขนส่ง การบรรจุหีบห่อด้วย สถาบันการเงินพิจารณาเห็นปัญหาเหล่านี้ ดังนั้นสถาบันการเงินบางแห่งให้สินเชื่อในลักษณะครบวงจร โดยเริ่มตั้งแต่การผลิต การแปรรูป การเก็บรักษา และการจำหน่ายด้วย สำหรับคำว่า ธุรกิจการเกษตร นั้น หมายถึง

1. ธุรกิจการเกษตรที่ทำการผลิตทางการเกษตรโดยตรง เช่น การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และการทำประมง และหรือนำการผลิตชนิดที่เกี่ยวข้องกับการผลิตทางการเกษตร เช่น การผลิตรถแทรกเตอร์ การผลิตเรือประมง การผลิตปุ๋ย การผลิตเครื่องสูบน้ำ รวมถึงการรับจ้างเตรียมดิน เก็บเกี่ยว เป็นต้น

2. เป็นเรื่องเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเกษตร ธุรกิจเกษตรในกรณีนี้หมายถึง อุตสาหกรรมที่ใช้ผลผลิตทางการเกษตรในประเทศไทยเป็นวัตถุดิบในการผลิตคิดเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของมูลค่าวัตถุดิบทั้งหมดที่ใช้ เช่น อุตสาหกรรมน้ำตาล อุตสาหกรรมทอกระสอบ อุตสาหกรรมผลิตแป้งมันสำปะหลัง อุตสาหกรรมผลิตอาหารกระป๋อง เช่น ปลากระป๋อง ผลไม้กระป๋อง ผักกระป๋อง ซอสพริก อุตสาหกรรมผลิตเครื่องดื่ม เช่น ชา กาแฟ อุตสาหกรรมทำที่นอนใยมะพร้าว อุตสาหกรรมทำปลาป่น อุตสาหกรรมทำถุยมือยาง บุหรี่ สุรา และวุ้นเส้น เป็นต้น

คุณสมบัติของเกษตรกรผู้รับสินเชื่อ

เพื่อให้สามารถได้รับเงินกู้หรือสินเชื่อได้ตามปริมาณที่ต้องการภายใต้เงื่อนไขที่ผู้ให้กู้จะให้ได้ นั้น เกษตรกรผู้กู้ยืมควรมีคุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการสินเชื่อได้ดังนี้

1. ต้องเป็นผู้มีความขยัน มุ่งมั่นในการทำงาน

การที่เกษตรกรจะทำการผลิตให้ได้ตามแผนหรือเป้าหมายนั้น จะต้องมีความขยันก่อนเป็นอันดับแรก มีความมุ่งมั่นที่จะให้ได้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ตนได้วางไว้ ความมุ่งมั่นจะทำให้เกิดความขยันอย่างต่อเนื่อง นั่นคือ จะต้องมีความอดทนเพียงพอจนกว่าจะเห็นความสำเร็จของผลงาน เพราะงานฟาร์มเป็นงานหนักและต้องทำอย่างต่อเนื่องในการทำงานนั้น

ต้องเกี่ยวข้องกับทั้งมนุษย์และสัตว์ การใช้คนงานหรือการทำงานร่วมกันหลายคนก็ย่อมจะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน คนงานบางคนอาจจะใช้ยาก สอนยาก สัตว์ที่เลี้ยงก็เช่นกัน บางชนิดบางตัวดู โดยเฉพาะช่วงเวลาต้องการผสมพันธุ์ ดังนั้น เกษตรกรในฐานะผู้จัดการฟาร์มจะต้องมีความอดทนและอดกลั้นอารมณ์ที่ไม่ได้ตั้งใจที่จะเกิดขึ้น

2. ต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อตรง

เมื่อเกษตรกรหาเงินได้จากการผลิตแล้วก็ควรจะรู้จักประหยัดคอดออม หรือเมื่อกู้ยืมเงินมาแล้วก็ต้องนำเงินก้อนนั้นไปใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตนได้ไปขอกู้มา และใช้อย่างประหยัด ไม่ใช่ขอกู้เงินมาทำธุรกิจกลับมาเงินมาผ่อนรถ ผ่อนตู้เย็น เช่นนี้ถือเป็นการไม่ซื่อตรง ไม่ซื่อสัตย์ และเมื่อนำเงินที่กู้มาทำธุรกิจจนมีรายได้เกิดขึ้นก็ต้องนำไปใช้คืนเงินกู้ตามสัญญา การซื่อตรงนั้นต้องตรงทั้งต่อตนเอง และต่อผู้อื่น จึงจะได้รับความไว้วางใจ หากตนเองทำให้เสียความน่าเชื่อถือ เสียเครดิตแก่ตนเองแล้ว ยากนักที่จะทำให้กลับมาเป็นผู้นำเชื่อถือไว้วางใจได้อีกครั้ง

3. เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการผลิตและการปรับปรุงการผลิต

เกษตรกรควรมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตน อีกทั้งควรต้องรู้จักศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม มีการปรับปรุงการผลิต เกษตรกรที่พยายามปรับปรุงการผลิตให้สามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ หรือต่อหน่วยปัจจัย และหรือลดต้นทุนการผลิตลงได้ก็ย่อมจะได้รับการพิจารณาให้เงินกู้สูง การทำการผลิตหลายกิจการในฟาร์มโดยให้แต่ละอย่างได้อาศัยซึ่งกันและกันจะช่วยลดต้นทุนและเพิ่มกำไรให้ได้ เช่น การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลาชวย กับ การเลี้ยงสุกร และปลูกผัก โดยมูลไก่ให้สุกรกิน มูลสุกรให้ปลากินหรือใช้ทำปุ๋ยสำหรับผัก ถ้ามูลสุกรมีมากก็ใช้ทำเป็นแกสชีวภาพ เป็นต้น

4. เป็นผู้มีความสุขภาพดี

โดยเหตุที่สถาบันการเงินต่าง ๆ นั้นยินดีจะให้สินเชื่อแก่ผู้ที่มีความสุขภาพดี เพราะบุคคลที่เป็นโรค หรือเจ็บป่วยย่อมไม่มีเรี่ยวแรงที่จะทำงานหาเงินมาใช้ชำระหนี้ได้ ดังนั้น เกษตรกรจะต้องรักษาสุขภาพโดยการทำงานที่เหมาะสม บริโภคอาหารที่ถูกอนามัย ใช้สารเคมีอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เป็นอันตรายต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม ถ้าเกษตรกรสุขภาพไม่ดีการบริหารสินเชื่อจะมีประสิทธิภาพต่ำ

5. มีความสามารถในด้านการตลาด

เมื่อเกษตรกรได้สินเชื่อมาแล้วก็ต้องสามารถหาซื้อปัจจัยในราคาและคุณภาพที่เหมาะสม และสามารถขายผลผลิตได้ในราคาเหมาะสมเช่นกัน นั่นหมายความว่า เกษตรกรจะต้องมีความรู้ด้านการตลาด ทั้งตลาดปัจจัยการผลิต ตลาดเงินทุนและตลาดผลผลิตฟาร์มด้วย

6. มีความรับผิดชอบต่อสังคม

เกษตรกรควรเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยให้ความช่วยเหลือสังคมโดยการร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น การพัฒนาหมู่บ้าน การพัฒนาสถานที่ราชการ การให้ความรู้แก่เพื่อนเกษตรกรด้วยกัน การใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำในด้านต่าง ๆ การที่เกษตรกรเป็นบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคมจะทำให้คนในสังคมทั่วไปให้ความไว้วางใจ แก่เกษตรกร และจะส่งผลให้เป็นผู้ได้รับการพิจารณาให้สินเชื่อตามที่ต้องการ

7. มีหลักประกันที่เพียงพอ

เมื่อเกษตรกรเป็นผู้มีความสามารถพร้อมหลาย ๆ ด้านแล้ว ก็ควรมีหลักประกันที่เพียงพอและเหมาะสมในการกู้ยืมเงิน เช่น ทรัพย์สิน จำนวนที่ดินซึ่งเป็นเจ้าของ หรือหากมีไม่พอหรือมีน้อยก็อาจใช้บุคคลค้ำประกันก็ได้ตามแต่กรณี ซึ่งหากเกษตรกรมีคุณสมบัติต่าง ๆ ตามข้างต้นแล้ว ก็สามารถจะหาผู้ค้ำประกันเงินกู้ได้ไม่ยากนัก

8. มีข้อมูลแสดงฐานะทางการเงิน

เกษตรกรที่ขอกู้ยืมเงินหรือขอใช้บริการสินเชื่อจากสถาบันการเงิน ควรจะจัดทำแบบแสดงฐานะทางการเงิน เช่น การบันทึกบัญชีรายได้ บันทึกบัญชีรายจ่าย หรือมีบัญชีเงินฝากเพื่อแสดงฐานะทางการเงินในอดีตที่ผ่านมา อาจต้องพิจารณาย้อนหลังเป็นระยะเวลา 6 เดือน หรือ 1 ปี เพื่อให้สถาบันการเงินได้ใช้ประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อ ผู้ที่มีแบบแสดงฐานะทางการเงินได้ก็แสดงว่าผู้นั้นรู้จักการบันทึกบัญชี รู้จักการดูแลบริหารจัดการเงินของตนเองเป็นระบบ สิ่งเหล่านี้จะเป็นหลักฐานและเป็นเอกสารชัดเจนประกอบการขอใช้บริการสินเชื่อ ทำให้โอกาสที่จะได้สินเชื่อมีมากขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นคุณสมบัติทั่วไป สำหรับคุณสมบัติที่เฉพาะมากขึ้นสำหรับหน่วยงานบางแห่ง เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือที่เรียกย่อๆ ว่า ธ.ก.ส. นั้น เกษตรกรที่จะขอกู้เงิน จะต้องมีความรู้คุณสมบัติทั้ง 10 ประการ ดังนี้

1. มีสัญชาติไทย
2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี
3. เป็นเกษตรกร
4. มีความชำนาญ หรือได้รับการฝึกอบรมในการเกษตรมาแล้วพอสมควร
5. มีถิ่นที่อยู่และประกอบอาชีพการเกษตรส่วนใหญ่ในท้องที่ดำเนินงานของสาขา ซึ่ง

ตนขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้ามาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี

6. เป็นผู้ก่อให้เกิดผลิตผลการเกษตรเพื่อขายในปีหนึ่งๆ เป็นมูลค่าพอสมควร หรือมีผู้ทางจะปรับปรุงการเกษตรให้มีรายได้เพียงพอที่จะชำระหนี้ได้
7. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ มีชื่อเสียงดี และรู้จักประหยัด
8. ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
9. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
10. ไม่เคยถูกให้ออกจากการเป็นลูกจ้างประจำสาขา และปัจจุบันไม่ได้เป็นผู้กู้เงินจากสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันการเงินใดๆ ที่ดำเนินธุรกิจทางด้านสินเชื่อเพื่อการเกษตร

คุณสมบัติของผู้ให้กู้หรือสถาบันการเงิน

เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำเงินกู้ไปใช้ได้เหมาะสมและชำระคืนได้ตามกำหนดระยะเวลา สถาบันการเงินก็ควรที่จะกำหนดเงื่อนไขให้เกษตรกรสามารถบริการเงินกู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ดังจะกล่าวในหัวข้อหลักในการให้สินเชื่อต่อไป) การกระจายสาขาให้กว้างขวางก็จะทำให้สามารถขยายสินเชื่อให้เกษตรกรอย่างทั่วถึง ในการขอเงินกู้หรือขอบริการใช้สินเชื่อจากสถาบันการเงิน เกษตรกรก็ควรศึกษาถึงคุณสมบัติของสถาบันการเงินที่จะขอกู้ด้วย ดังนี้

1. เป็นสถาบันที่ถูกต้องตามกฎหมาย

เพื่อป้องกันปัญหาการฉ้อโกงลูกค้า ปัญหาการทุจริต ปัญหาการเอาเปรียบผู้ใช้บริการสินเชื่อ เกษตรกรควรกู้เงินจากสถาบันการเงินที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น

2. ฐานะการเงินของสถาบันการเงินควรเชื่อถือได้

ไม่อยู่ในภาวะที่มีปัญหาการเงิน เช่น ปัญหาการปล่อยเงินกู้เกินกว่ากรอบของกฎหมายกำหนด ปัญหาการให้สินเชื่อโดยไม่มีหลักฐาน หรือไม่เป็นไปตามเกณฑ์ปฏิบัติของสถาบันการเงินทั่วไป

3. สถาบันการเงินควรมีสาขามากและอยู่ใกล้แหล่งที่ทำฟาร์มของตนเอง

ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการติดต่อใช้บริการและการคืนเงินกู้ รวมทั้งการไปปรึกษาขอคำแนะนำหรือติดต่อขอความรู้ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จะสามารถให้บริการได้จาก 4 แหล่งใหญ่ ๆ ด้วยกันซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศ ได้แก่ (1) หน่วย

ประจำอำเภอ สาขาย่อย (2) สาขาประจำอำเภอ (3) สาขาระดับจังหวัด (4) สำนักงานใหญ่ ที่
กรุงเทพฯ

4. เงื่อนไขการให้บริการสินเชื่อ

เช่น วงเงินกู้ต้องเหมาะสมไม่ควรจะน้อยเกินไป หลักประกันพอที่ผู้ใช้บริการรับ
สินเชื่อสามารถรับได้ อัตราดอกเบี้ยและระยะเวลาเงินกู้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและ
ลักษณะของธุรกิจการทอสอบซึ่งอัตราดอกเบี้ยก็ต้องไม่สูง ระยะเวลาผ่อนชำระคืนพอที่
เกษตรกรจะรับได้ และสอดคล้องลักษณะการผลิต และระยะเวลาที่ผลผลิตออกสู่ตลาด
ปริมาณเงินผ่อนชำระแต่ละงวด ระยะเวลาปลอดต้น ปลอดดอกเบี้ยก็ควรจะสอดคล้องกับสินค้า
ที่ผลิต

5. พนักงานบริการสินเชื่อ

พนักงานบริการสินเชื่อต้องสุภาพให้บริการที่อบอุ่น มีความรู้ด้านเศรษฐกิจ ด้าน
การผลิต การตลาด สามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก่เกษตรกรได้ พนักงานติดตามสินเชื่อต้องม
ความเข้าใจปัญหาของเกษตรกร สภาพเศรษฐกิจสังคม ปัญหาภัยธรรมชาติ และนโยบาย
สินเชื่อของสถาบันอย่างดี เพื่อลดแรงกดดันให้กับเกษตรกรหากมีปัญหาจะต้องแก้ไข เช่น
ปัญหาน้ำท่วม ฝนแล้ง พายุ ความหนาว อุณหภูมิลดต่ำลง ปัญหาโรคแมลงระบาดเกิน
ความสามารถที่จะป้องกันและควบคุมของเกษตรกรถ้าพนักงานสินเชื่อมีมนุษยสัมพันธ์ดีก็
สามารถจะช่วยปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรได้

ความสำคัญของสินเชื่อ

เนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรต้องขึ้นอยู่กับธรรมชาติ ในบางฤดูกาลอาจ
ประสบกับภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง โรคและแมลง รวมถึงปัญหาการเคลื่อนไหวของ
ราคาผลผลิตเกษตร ทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่แน่นอน จึงไม่มีเงินทุนสะสมไว้เพื่อการผลิตในฤดู
ถัดไปได้ เกษตรกรจึงจำเป็นต้องกู้ยืมเงินมาใช้จ่ายในการลงทุนทำการผลิต ดังนั้น สินเชื่อจึงมี
ความสำคัญต่อการผลิตของเกษตรกร ซึ่งมีความสำคัญหลายประการ ดังนี้

1. สินเชื่อก่อให้เกิดการลงทุน

หากเกษตรกรไม่มีเงินเป็นของตนเองก็สามารถกู้ยืมเงินมาลงทุนซื้อที่ดิน ซื้ออุปกรณ์
การผลิตขนาดใหญ่ได้ เช่น แทรกเตอร์ เครื่องสูบน้ำ เครื่องนวดข้าว เครื่องกะเทาะเมล็ด
ข้าวโพด เครื่องผสมอาหารสัตว์ รถบรรทุก เครื่องคัดขนาดและจัดเกรดสินค้า เป็นต้น ดังนั้น
การให้สินเชื่อเป็นการให้โอกาสเกษตรกรที่มีเงินลงทุนน้อยได้ลงทุนทำธุรกิจฟาร์ม

2. สินเชื่อก่อให้เกิดการผลิตสินค้า

เกษตรกรคือผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการผลิตสินค้า แต่ขาดเงินที่จะซื้อปัจจัยการผลิต ดังนั้น สินเชื่อจึงเชื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ สามารถดำเนินการจัดหาปัจจัยการผลิตมาใช้ในการผลิต เป็นสินค้าหรือพืชและสัตว์ต่างๆ ให้ผู้บริโภคได้ซื้อพืชและสัตว์ รวมถึงผลผลิตจากสัตว์มาเพื่อทำการบริโภคในครัวเรือน หรือเพื่อทำธุรกิจซื้อขายต่อไป

3. สินเชื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพการผลิต

การนำเทคโนโลยีมาใช้จำเป็นต้องลงทุนและใช้เงิน เกษตรกรที่ขาดแคลนเงินลงทุนของตนเอง ก็สามารถจะกู้ยืมเงินเพื่อจัดหาเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตได้ เช่น การใช้พันธุ์พืช / สัตว์ที่เหมาะสม การใช้ตู้อบไฟฟ้าฟักไข่ เพื่อลดอัตราการตายของสัตว์ลง การใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ การใช้เครื่องทุ่นแรงเพื่อการทำงานให้ทันเวลา และได้ปริมาณมาก สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดประสิทธิภาพการผลิตโดยได้รับผลตอบแทนต่อหน่วยของปัจจัยที่ใช้สูงขึ้น ค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง และผลผลิตออกสู่ตลาดในเวลาและตามคุณภาพและรูปแบบที่ตลาดต้องการ

4. สินเชื่อก่อให้เกิดการจ้างงานและกระจายรายได้

เมื่อเกษตรกรลงทุนทำการผลิต การขยายการผลิตของเกษตรกร ทำให้เกิดการจ้างแรงงานมาเพื่อทำการเกษตรช่วย โดยเฉพาะในฤดูปลูกและฤดูเก็บเกี่ยว แรงงานเกษตรจะค่อนข้างขาดแคลน แม้แต่แรงงานที่หันไปประกอบอาชีพอื่นๆ ในเมืองก็ยังคงต้องกลับมาเพื่อช่วยเหลือครอบครัวของตน เนื่องจากแรงงานจะหายาก และการที่ได้มีการจ้างแรงงานทั้งในช่วงเวลาต่างๆ ยังเป็นการสร้างงานและกระจายรายได้ให้กับประชาชนอีกด้วย

5. สินเชื่อก่อให้เกิดการกระจายความเสี่ยง

หากเกษตรกรใช้เงินของตนเองเกษตรกรก็รับผิดชอบต่อการเสี่ยงต่อการขาดทุนก็มีเพียงลำพังคนเดียว ในโครงการผลิตซึ่งมีการร่วมมือกันระหว่างผู้ผลิต ผู้ให้สินเชื่อ ผู้ให้เทคโนโลยี และผู้ให้บริการด้านการตลาด เช่น โครงการ 4 ประสานที่ส่งเสริมการผลิตหน่อไม้ฝรั่ง การเลี้ยงไหม การเลี้ยงโคนม ซึ่งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นฝ่ายให้สินเชื่อ เกษตรกรเป็นฝ่ายผลิต รัฐบาลเป็นฝ่ายจัดหาเทคโนโลยี และเอกชนเป็นฝ่ายจัดการด้านการตลาด กรณีนี้เกษตรกรจะไม่รับผิดชอบต่อความเสี่ยงภัยแต่ลำพัง ทุกฝ่ายจะให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ การเสี่ยงภัยก็ลดลง เป็นต้น

หลักการในการพิจารณาให้สินเชื่อ

สถาบันการเงินควรต้องพิจารณาถึงระดับความเสี่ยงว่าสูงหรือต่ำเพียงใด ควรแก่การนำเชื่อถือที่จะให้สินเชื่อหรือไม่ ตามหลักของการให้สินเชื่อนั้นเราจะยึดหลักการให้เครดิต 6 ประการ เรียกว่า Six C's ซึ่งเกษตรกรควรได้ทราบหลักการไว้เพื่อเป็นภาพสะท้อนให้กับตนเองว่า หากต้องการได้รับความน่าเชื่อถือนั้น ผู้ให้กู้เขามีการพิจารณาอย่างไรกันบ้าง สำหรับหลัก 6 ประการที่ถูกพิจารณานั้นได้แก่

1. คุณสมบัติของลูกค้า

คุณสมบัติของลูกค้า (Character) เป็นคุณลักษณะทางด้านจิตใจและพฤติกรรมของลูกค้า อันแสดงถึงความตั้งใจที่จะชำระหนี้ พิจารณาได้จากลักษณะ 5 ประการได้แก่ (1) ความรับผิดชอบ (2) ความมั่นคง (3) ความซื่อสัตย์สุจริต (4) การตรงต่อเวลา และ (5) ความเสมอต้นเสมอปลาย ส่วนการที่สถาบันการเงินหรือผู้ให้กู้จะทราบได้อย่างไร จะทราบได้จากการพิจารณาข้อมูล 2 กลุ่ม คือ

1.1 ส่วนของบุคคล ในลักษณะ 5 ประการ อันได้แก่

- (1) ประวัติการชำระหนี้
- (2) ความมั่นคงของที่อยู่อาศัยและการทำงาน
- (3) ลักษณะงานที่ทำ
- (4) สถานะการสมรส
- (5) สถานะทางสังคม

1.2 ส่วนของธุรกิจ

- (1) อุปนิสัยของฝ่ายบริหาร
- (2) ประวัติการชำระหนี้ของธุรกิจ
- (3) ประวัติการล้มละลาย (ถ้ามี)

- (4) นโยบายและวิธีการชำระหนี้ของธุรกิจในปัจจุบัน

2. ความสามารถ

ความสามารถ (Capacity) เป็นสมรรถภาพทางการหารายได้ เพื่อนำไปใช้จ่าย และใช้ในการชำระหนี้ การพิจารณาข้อมูลก็แบ่งเป็น 2 กลุ่ม เช่นเดียวกัน

2.1 ส่วนบุคคล

- (1) รายได้ประจำที่มี
- (2) ความสามารถในการหารายได้ในอนาคต
- (3) หนี้สินที่มีอยู่
- (4) รูปแบบของการใช้จ่าย

2.2 ส่วนของธุรกิจ

- (1) รายได้ประจำของธุรกิจ
- (2) ความสามารถหารายได้ในอนาคต ซึ่งขึ้นอยู่กับขนาดของธุรกิจ ลักษณะของธุรกิจ ทำเลที่ตั้ง เป็นต้น
- (3) หนี้สินที่ธุรกิจยังมีอยู่
- (4) รูปแบบของการใช้จ่ายของธุรกิจ ต้นทุนสินค้าและค่าใช้จ่าย

3. เงินทุน

เงินทุน (Capital) เป็นความมั่นคงทางการเงิน แสดงออกในรูปของทรัพย์สินซึ่งอาจนำไปเป็นหลักประกันได้ หากคุณสมบัติของลูกค้าและความสามารถไม่ค่อยดีนัก พิจารณาใน 2 กลุ่ม คือ

3.1 ส่วนบุคคล เงินทุนของผู้ขอสินเชื่อส่วนบุคคลพิจารณาจาก

- (1) ทรัพย์สินที่ซื้อ
- (2) ทรัพย์สินประจำตัวและเงินเก็บส่วนตัว

- (3) กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินถาวร
- (4) สิทธิอันพึงมีพึงได้ เช่น กรรมกรรมประกันชีวิต

3.2 ส่วนของธุรกิจ พิจารณาจาก

- (1) ทรัพย์สินที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน เช่นที่ดิน เครื่องจักร สัมปทาน เป็นต้น
- (2) ผลตอบแทนของเงินทุน
- (3) ทรัพย์สินที่นำไปค้ำประกันหนี้สินไว้แล้ว
- (4) การพิทักษ์ทรัพย์สิน
- (5) ราคาทรัพย์สินที่ต้องชำระบัญชี

4. หลักประกัน

หลักประกัน (Collateral) หมายถึง หลักประกันซึ่งผู้เป็นเจ้าของนี้ต้องการจากลูกค้ำเพื่อลดความเสี่ยง

4.1 ส่วนของบุคคล สิ่งที่จะนำมาค้ำประกันได้ ได้แก่

- (1) ตัวบุคคลค้ำประกัน เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์กับลูกค้ำ
- (2) ทรัพย์สินถาวร เช่น ที่ดิน บ้าน รถยนต์

4.2 ส่วนของธุรกิจ สิ่งที่จะนำมาค้ำประกันได้ ได้แก่

- (1) ตัวบุคคล นอกจากสัมพันธ์แล้วต้องเป็นบุคคลที่มีทรัพย์สินส่วนตัว และนำเชื่อถือด้วย
- (2) ทรัพย์สินหมุนเวียน สำหรับเงินกู้ระยะสั้น เช่น เช็ค ตั๋วเงิน และทรัพย์สินถาวร กรณีเงินกู้ระยะยาว

5. สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อม (Condition) หมายถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจการเมือง ตลาดเงิน การแข่งขัน ที่มีผลต่อการดำเนินงานและชำระหนี้

(1) ส่วนบุคคล พิจารณาสภาวะแวดล้อมของบุคคล เช่น สภาพเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลง สังคม การเมือง จะมีผลต่อผู้ขอกู้หรือขอสินเชื่ออย่างไร

(2) ส่วนของธุรกิจ พิจารณาสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจที่ขอกู้หรือขอสินเชื่อ

6. ต่างประเทศ

ต่างประเทศ (Country) ในกรณีการค้าต่างประเทศ จะต้องศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม แนวความคิดของประเทศลูกค้าที่จะให้สินเชื่อ สำหรับประเด็นนี้อาจไกลตัวสำหรับเกษตรกรส่วนใหญ่ในประเทศไทย จึงไม่ขอกล่าวถึงในรายละเอียด

ประเภทของสินเชื่อ

1. จำแนกตามวัตถุประสงค์ มี 2 ประเภท คือ

1.1 สินเชื่อเพื่อการบริโภค เป็นสินเชื่อที่กู้ยืมมาเพื่อใช้จ่ายในครอบครัว เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าอาหาร ค่าซ่อมแซมบ้าน ค่าการศึกษาของคนในครอบครัว เป็นต้น สินเชื่อประเภทนี้ ไม่ทำให้เกิดผลงอกเงยหรือผลตอบแทนจากการใช้เงินกู้ คือใช้ไปแล้วไม่มีเงินคืนกลับมาให้เห็น

1.2 สินเชื่อเพื่อการผลิตและเพื่อการลงทุน เป็นการกู้ยืมมาแล้วได้รับผลตอบแทนจากการใช้เงินกู้ เช่น กู้เงินลงทุนซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไร กู้เงินมาซื้อปุ๋ย พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ ซื้ออุปกรณ์การผลิต จ่ายค่าแรงงาน ซ่อมแซมเครื่องมือเกษตร สิ่งเหล่านี้เมื่อทำไปแล้วเกษตรกรได้รับผลตอบแทนจากการใช้เงินกู้ จึงเรียกว่า สินเชื่อเพื่อการผลิต

2. จำแนกตามแหล่งเงินกู้ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

แหล่งเงินที่เกษตรกรจะสามารถกู้ยืมได้นั้นมาจาก 2 แหล่งด้วยกัน คือ แหล่งที่หนึ่งมาจากเงินทุนของเกษตรกรเอง และแหล่งที่ 2 มาจากการกู้ยืม ซึ่งเรียกว่า เงินกู้หรือสินเชื่อ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นลูกค้าเงินกู้แทบทั้งสิ้น สำหรับแหล่งสินเชื่อของเกษตรกรนั้นจำแนกออกเป็น 2 แหล่งที่สำคัญด้วยกัน คือ

2.1 จากสถาบันธนาคาร ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกร เป็นต้น สำหรับสินเชื่อเพื่อการผลิตทางการเกษตรส่วนใหญ่ได้จาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรซึ่งถือว่าเป็นแหล่งบริการสินเชื่อที่สำคัญที่สุดของเกษตรกร อย่างไรก็ตามการกู้ยืมจากสถาบันธนาคารนั้นอาจต้องมีหลักทรัพย์ หรือทรัพย์สินค้ำประกันจึงจะสามารถกู้ยืมได้ อีกทั้งต้องมีขั้นตอนและเอกสารหลายอย่างประกอบ การอนุมัติสินเชื่อหรือเงินกู้ยืมต้องใช้เวลาพอสมควรจึงจะได้เงิน ทำให้เกษตรกรจำนวนไม่น้อยที่ไม่สะดวก หรือไม่สมารถที่จะกู้ยืมเงินจากสถาบันธนาคารได้ จึงหันไปหาสถาบันอื่นที่ไม่ใช่ธนาคารแทน

2.2 จากสถาบันที่ไม่ใช่ธนาคาร ซึ่งได้แก่ พ่อค้า ญาติ พี่น้อง นายทุน เจ้าของที่ดิน เจ้าของโรงงาน และสถาบันการเงินที่ปล่อยเงินกู้ยืมอื่นที่ไม่ใช่ธนาคาร ซึ่งปัจจุบันก็มีเพิ่มมากขึ้น โดยให้กู้ยืมเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆไป อาจไม่ใช่เพื่อการเกษตรก็ได้ แต่การกู้เงินจากแหล่งที่ไม่ใช่สถาบันการเงินนี้ อัตราดอกเบี้ยมักจะสูง เงื่อนไขการกู้ไม่เหมาะสม เช่น ปริมาณเงินกู้ยืมหลักประกันอาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ แต่การขอกู้ยืมไม่มีขั้นตอนมาก เนื่องจากหลักประกันอาจมีหรือไม่มีทำให้แหล่งเงินกู้ยืมเห็นว่าอัตราเสี่ยงสูง ดังนั้นจึงคิดดอกเบี้ยสูงมาก เกษตรกรไม่ควรกู้เพื่อนำมาลงทุนเนื่องจากไม่คุ้มค่าต่อการเสียดอกเบี้ย ควรใช้บริการเมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วนจริงๆ และควรกู้ในปริมาณเท่าที่ต้องใช้ อีกทั้งต้องรีบชำระคืนเพื่อไม่ให้เสียดอกเบี้ยมากเกินไป

3. จำแนกตามระยะเวลา มี 3 ประเภท คือ

3.1 สินเชื่อระยะสั้น เป็นสินเชื่อเพื่อการผลิตในรอบปี ซึ่งเกษตรกรกู้ไปใช้โดยมีระยะเวลาชำระคืนภายใน 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี

3.2 สินเชื่อระยะปานกลาง หมายถึง เงินกู้ที่มีระยะเวลาคืนเกินกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี เป็นเงินกู้ที่ให้เพื่อการลงทุนในโรงเรือน ซึ้อ หรือสร้างสิ่งก่อสร้างอุปกรณ์สูบน้ำ ยานพาหนะขนส่ง เครื่องมือขนาดใหญ่ ปรับปรุงดินและพัฒนาแหล่งน้ำ

3.3 สินเชื่อระยะยาว เป็นสินเชื่อที่ให้กู้โดยมีกำหนดชำระคืนให้หมดในระยะเวลาเกินกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี หรือ 15 ปี แล้วแต่กรณี เป็นสินเชื่อเพื่อการลงทุนในที่ดิน การเกษตรและการพัฒนาแหล่งน้ำ การลงทุนด้านปศุสัตว์ และเครื่องมือการเกษตร

4. สินเชื่อจำแนกตามหลักประกัน โดยแยกเป็น

- 4.1 สินเชื่อที่ซื้อสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดินและหรือบ้านเป็นหลักประกัน
- 4.2 สินเชื่อที่ใช้สังหาริมทรัพย์เป็นหลักประกัน เช่น ใช้พืช สัตว์ หรือผลผลิตเป็นหลักประกัน ใช้เครื่องจักรเครื่องมือเป็นหลักประกัน เป็นต้น
- 4.3 สินเชื่อซึ่งใช้บุคคล กลุ่มบุคคล หรือนิติบุคคล เป็นหลักประกัน

5. สินเชื่อจำแนกตามประเภทลูกหนี้ โดยแยกเป็น

- 5.1 สินเชื่อประเภทบุคคล
- 5.2 สินเชื่อประเภทกลุ่มบุคคล เช่น กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น
- 5.3 สินเชื่อที่ให้แก่สถาบันการเกษตร เช่น สหกรณ์การเกษตร เป็นต้น
- 5.4 สินเชื่อที่ให้แก่นิติบุคคลซึ่งภาคเอกชนเป็นผู้กู้ เช่น บริษัท ห้างร้าน องค์กรต่างๆ เป็นผู้กู้
- 5.5 สินเชื่อที่ให้แก่รัฐบาล ซึ่งหน่วยงานของรัฐหรือรัฐบาลเป็นผู้กู้เพื่อการขยายงานเพื่อการศึกษาวิจัย หรือเพื่อการพัฒนาปรับปรุงหน่วยงาน

6. สินเชื่อจำแนกตามประเภทและชนิดของสินค้า แยกเป็น

- 6.1 สินเชื่อเพื่อการผลิตพืช
- 6.2 สินเชื่อเพื่อการผลิตสัตว์และผลิตภัณฑ์สัตว์
- 6.3 สินเชื่อเพื่อการผลิตสัตว์น้ำและการประมง
- 6.4 สินเชื่อเพื่อการผลิตอื่น ๆ เช่น เกษีอ

7. สินเชื่อจำแนกตามภาคการผลิต เช่น

- 7.1 สินเชื่อที่ให้แก่ภาคเกษตรกรรม

7.2 สินเชื่อที่ให้แก่ภาคนอกเกษตร ได้แก่ ภาคอุตสาหกรรม และบริการหรือภาครัฐบาล เป็นต้น

8. สินเชื่อที่จำแนกตามลักษณะการผลิตอัตราดอกเบี้ย เช่น

8.1 สินเชื่อประเภทอัตราดอกเบี้ยต่ำ เป็นสินเชื่อระยะยาวที่นำมาลงทุนโดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ เพื่อการพัฒนา (Soft loan) เช่น เพื่อการศึกษาวิจัย เพื่อการจัดสร้างโรงงานต้นแบบ เพื่อการส่งออกสินค้าบางชนิด ซึ่งนอกจากจะให้อัตราดอกเบี้ยต่ำแล้วยังให้ระยะเวลาปลอดหนี้ยาวนานอีกด้วย

8.2 สินเชื่อประเภทที่คิดอัตราดอกเบี้ย ตามราคาตลาดซึ่งอยู่กับชนิดของผู้กู้ ลักษณะของธุรกิจ และวัตถุประสงค์ของผู้กู้ เช่น การเบิกเงินเกินบัญชี บัตรเครดิต สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย เพื่อการศึกษา เพื่อซื้อรถยนต์ เป็นต้น ซึ่งการให้สินเชื่อตามราคาตลาดหมายถึง การคิดค่าบริการเงินกู้โดยคิดอัตราดอกเบี้ยขึ้นลงตามราคาตลาดขณะนั้น โดยไม่มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ตายตัว

สำหรับประเภทของสินเชื่อหรือประเภทของเงินกู้ในทางหลักวิชาการมีการแบ่งประเภทไว้หลากหลาย ซึ่งแต่ละสถาบันที่ให้อาจมีการจำแนกไปแตกต่างกัน สำหรับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จะจำแนกออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. เงินกู้ระยะสั้น

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการเกษตร เช่น ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืชและโรคพืช ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตามที่จำเป็น เป็นต้น กำหนดระยะเวลาการชำระหนี้ไม่เกิน 12 เดือน และกรณีพิเศษไม่เกิน 18 เดือน

2. เงินกู้ระยะปานกลาง

เพื่อการลงทุนในสินทรัพย์การเกษตร เช่น ซื้อที่ดินการเกษตร ลงทุนทำสวน ซื้อหรือสร้าง หรือปรับปรุงบ้าน เป็นต้น กำหนดระยะเวลาการชำระหนี้เป็นรายงวด ปกติภายใน 3 ปี กรณีพิเศษไม่เกิน 5 ปี

3. เงินกู้ระยะยาวเพื่อชำระหนี้สินเดิม

เพื่อชำระหนี้ที่เกษตรกรมีอยู่ก่อนการขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขา เช่น เพื่อไถหรือรับโอนคืนหรือซื้อคืนที่ดิน ซึ่งเดิมเป็นของตนหรือของคู่สมรสหรือบุตร หรือเป็นของบิดามารดาของตน เป็นต้น กำหนดชำระเป็นรายงวด ปกติภายใน 10 ปี กรณีพิเศษไม่เกิน 12 ปี

4. เงินกู้ระหว่างรอการขายผลิตผล (จำนำ)

เพื่อให้เกษตรกรสามารถเก็บผลผลิตไว้รอราคาขายในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมาก ทำให้มีราคาต่ำ กำหนดระยะเวลาชำระหนี้ภายใน 6 เดือน นับแต่วันกู้

5. เงินกู้ระยะยาวเพื่อการเกษตร

เป็นการลงทุนระยะยาว หรือการผลิตการเกษตรซึ่งระยะเวลากว่า 3 ปี จึงจะได้ผลคุ้มค่าการลงทุน เช่น ทำสวนผลไม้ ไม้ยืนต้น การลงทุนเพาะเลี้ยงกุ้ง และสัตว์น้ำ การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น กำหนดชำระเป็นรายงวด ปกติไม่เกิน 15 ปี กรณีพิเศษไม่เกิน 20 ปี

6. เงินกู้สำหรับการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตรซึ่งได้แก่

6.1 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น ซื้อวัตถุดิบ ค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น กำหนดระยะเวลาชำระหนี้ไม่เกิน 12 เดือน

6.2 เพื่อเป็นค่าลงทุนในสินทรัพย์ เช่น เครื่องจักร เป็นต้น กำหนดชำระเป็นงวดภายใน 15 ปี และกรณีพิเศษไม่เกิน 20 ปี

กระบวนการในการขอสินเชื่อการเกษตร

ขั้นตอนในการขอสินเชื่อหรือขอกู้เงิน แต่ละแห่งอาจมีขั้นตอนที่แตกต่างกันไป ในที่นี้จะขอกล่าวถึงการยื่นขอสินเชื่อหรือขอเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เนื่องจากเป็นธนาคารที่เกษตรกรส่วนใหญ่รู้จักและใช้บริการอยู่

1. สมัครเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้า

เตรียมหลักฐานด้านเอกสารให้พร้อม สำหรับหลักฐานที่ต้องใช้ในการสมัครเป็นลูกค้า

ได้แก่

1.1 สำเนาทะเบียนบ้าน

1.2 บัตรประจำตัวประชาชน

1.3 ใบทะเบียนสมรส

1.4 หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินของตนเอง และคู่สมรส

ส่วนวิธีการสมัครเป็นลูกค่านั้น จะทำได้ 3 วิธีด้วยกัน คือ (1) จัดตั้งเป็นกลุ่มลูกค้าใหม่โดยรวมกลุ่มผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่ธนาคารกำหนด รวมกัน 5 คนขึ้นไป (2) เข้าร่วมกลุ่มกับลูกค้าเดิมของธนาคาร โดยติดต่อหัวหน้ากลุ่มลูกค้าเดิมเพื่อเข้าร่วมเป็นสมาชิก และ (3) ไม่สังกัดกลุ่มใดซึ่งการกู้จะต้องใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันเท่านั้น เมื่อสมัครได้แล้วก็ต้องเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์กับธนาคารเพื่อรองรับการโอนเงินกู้ที่จะโอนเข้ามา

2. ทำสัญญาเพื่อเป็นลูกค้าเงินกู้

เกษตรกรต้องทำสัญญาเงินกู้กับธนาคาร โดยได้มีการนัดหมายกับเจ้าหน้าที่ธนาคาร ก่อนว่าจะนัดหมายทำสัญญาวันใด และแจ้งความประสงค์ว่าจะขอกู้ไปทำการเกษตรประเภทใด และเตรียมเอกสารประกอบการทำสัญญา ได้แก่

2.1 บัตรประจำตัวประชาชน หรือหลักฐานแสดงว่าได้รับขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส. แล้ว

2.2 เอกสารหนังสือแสดงสิทธิที่ดิน หรือโฉนดที่ดินที่ตนเป็นเจ้าของนั่นเอง ในการยื่นหลักประกันเงินกู้ นั้น เกษตรกรอาจมีหลักประกัน ดังนี้

- (1) ลูกค้ายในกลุ่มเดียวกัน ค้ำประกันกันเอง หรือ
- (2) มีลูกค้าคนอื่นค้ำประกันให้อย่างน้อย 2 คน หรือ
- (3) มีอสังหาริมทรัพย์เป็นหลักประกันของตนเอง เช่น โฉนดที่ดิน นส.3 หรือ นส.3 ก ก็ได้ หรือ
- (4) มีเงินฝากกับธนาคารเป็นหลักประกันค้ำประกัน ก็ได้

3. รอกการอนุมัติและจ่ายค่าธรรมเนียม

หลังจากยื่นขอกู้แล้ว เกษตรกรต้องรอระยะเวลาในการอนุมัติสินเชื่อหรือเงินกู้ และเกษตรกรจะต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าดำเนินการ ค่าธรรมเนียมหรือค่าดำเนินการนั้นอาจมีการเปลี่ยนแปลงตัวเลขได้ แต่ปัจจุบันมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ดังนี้

3.1 ค่าบริการสินเชื่อในอัตราร้อยละ 1 ต่อปี ของเงินต้นที่เหลือ ซึ่งคำนวณเป็นรายวันจนกว่าจะชำระหมด

3.2 ค่าธรรมเนียมในการจัดทำโครงการ อัตราร้อยละ 0.2 ของวงเงินที่ธนาคารอนุมัติ

3.3 ค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบ และประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์ในอัตราร้อยละ 0.2 ของวงเงินจำนอง โดยเก็บค่าธรรมเนียมขั้นต่ำแปลงละ 300 บาท ขั้นสูงไม่เกิน 1,000 บาท

-ตัวอย่างแบบฟอร์มคำขอกู้-

คำขอกู้เงินระยะ.....

เขียนที่ สหกรณ์การเกษตร

วันที่

เสนอ คณะกรรมการดำเนินการ

ข้าพเจ้า

สมาชิกกลุ่มที่ เลขทะเบียน

อยู่บ้านเลขที่

ขอเสนอคำขอกู้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อที่ 1 ข้าพเจ้าขอกู้เงิน จำนวน

บาท

วัตถุประสงค์เพื่อ.....

ข้อที่ 2 รายละเอียดการใช้เงินกู้ และกำหนดชำระคืน

รายละเอียดการใช้เงินกู้	
รายการ	จำนวน(บาท)
รวมเงินกู้	

กำหนดชำระคืนเงินต้น		
งวดที่	วันที่	จำนวน(บาท)
รวม		

เงินทุนของตนเอง

บาท

ข้อที่ 3 ประวัติการผลิตทางการเกษตรและหนี้เงินกู้

การผลิตในฤดูที่ผ่านมา		
ประเภท	เนื้อที่	จำนวน (บาท)
รวม		

หนี้เงินกู้			
หนังสือ กู้ที่	ต้นเงิน คงเหลือ	ส่วนที่ค้างชำระ(บาท)	
		ต้นเงิน	ดอกเบี้ย
รวม			

ข้อที่ 4 รายรับ-รายจ่ายในฤดูการผลิตนี้

ประเภทรายรับ	เนื้อที่/ จำนวน	ส่วนเพื่อ ขาย	มูลค่า (บาท)
รวม			

ประเภทรายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
รวม	

ข้อที่ 5 หลักประกัน

ก. บุคคลค้ำประกัน

ข. จำนองอสังหาริมทรัพย์เป็นประกัน

เลข ที่	ประเภท ที่ดิน	หนังสือแสดง สิทธิ	เนื้อที่ ไร่-งาน-วา	วงเงินจำนอง (บาท)	ผู้ถือ กรรมสิทธิ์	หมายเหตุ
รวม						

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....สมาชิกผู้กู้

ลงชื่อ.....พยานและผู้รับรอง

( )ลายพิมพ์นิ้วมือ

ลงชื่อ.....พยานและผู้รับรอง

( )ลายพิมพ์นิ้วมือ

การพิจารณาของผู้สอบสวน

- 1.วงเงินกู้ที่เสนอ
2. วัตถุประสงค์ของเงินกู้และ
แผนงาน
3. จำนวนเงินกู้และกำหนด
ชำระคืน
4. ประสิทธิภาพและความ
สามารถของผู้กู้
5. หลักประกัน
6. ประวัติการชำระหนี้

ข้าพเจ้าเข้าใจข้อความในหนังสือนี้ตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้า
พยาน ณ วันที่ซึ่งระบุไว้ข้างต้น

ลงชื่อ.....ผู้กู้

ลงชื่อ.....พยานและผู้รับรองลายพิมพ์ นิ้วหัวแม่มือชาย/ขวา
( )

ลงชื่อ.....พยานและผู้รับรองลายพิมพ์ นิ้วหัวแม่มือชาย/ขวา
( )

หลักฐานการรับเงินกู้ตามหนังสือข้างต้นนี้					
งวดที่	วัน เดือน ปี	รายการ	จำนวนต้นเงิน ที่ได้รับรวม(บาท)	ลายมือชื่อ ผู้รับเงิน	ลายมือชื่อ ผู้จ่ายเงิน
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
...					

หลักการคำนวณดอกเบี้ย

1. ควรหลีกเลี่ยงการกู้ยืมจากแหล่งซึ่งหักค่าดอกเบี้ยล่วงหน้าไว้เพื่อจ่ายเงินกู้ เพราะจะทำให้เกษตรกรจ่ายดอกเบี้ยสูงเกินความเป็นจริง

ตัวอย่าง เช่น เงินกู้ 600 บาท ระยะเวลาการกู้ยืม 1 ปี อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 12 ต่อปี

$$\begin{array}{rcl} \text{ค่าดอกเบี้ยต่อปีจะเท่ากับ} & \frac{600 \times 12}{100} & = 72 \text{ บาท} \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl} \text{เป็นดอกเบี้ยหักไว้ ณ ที่จ่าย} & & = 72 \text{ บาท} \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl} \text{เกษตรกรจะได้รับเงินกู้ไปเพียง} & 600 - 72 & = 528 \text{ บาท} \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl} \text{ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงจะเท่ากับร้อยละ} & \frac{72 \times 100}{528} & = 13.65 \text{ ต่อปี} \end{array}$$

ซึ่งสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ระบุไว้ร้อยละ 12 ต่อปี

2. ไม่ควรเลือกกู้จากแหล่งที่ให้ผ่อนชำระเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นงวด ๆ กรณีนี้เกษตรกรจะผ่อนชำระเงินต้นและดอกเบี้ยในแต่ละงวดเป็นจำนวนเท่า ๆ กัน ซึ่งเมื่อนำค่าดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายไปนั้นมาคิดคำนวณอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงแล้วจะปรากฏว่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ระบุไว้เกือบ 2 เท่า

ตัวอย่าง เช่น เงินกู้ 600 บาท ระยะเวลาการกู้ยืม 1 ปี อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 12 ต่อปี และผ่อนส่งเงินต้นและดอกเบี้ย 12 งวด ๆ ละเท่า ๆ กัน

$$\begin{array}{rcl} \text{ดังนั้น ค่าดอกเบี้ยทั้งหมดที่จะต้องจ่ายเท่ากับ} & \frac{600 \times 12}{100} & = 72 \text{ บาท} \end{array}$$

เกษตรกรผ่อนชำระเงินต้นเป็นรายเดือน ๆ ละ	$\frac{600}{12}$	=	50 บาท
ผ่อนชำระดอกเบี้ยเป็นรายเดือน ๆ ละ	$\frac{72}{12}$	=	6 บาท
รวมที่ต้องผ่อนชำระแต่ละเดือน		=	56 บาท
ค่าเฉลี่ยของเงินต้นค้างชำระในเดือนแรก	$\frac{600 + 50}{2}$	=	325 บาท
และเดือนสุดท้ายอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงจะเท่ากับร้อยละ	$\frac{72 \times 100}{325}$	=	22.15 บาท
ซึ่งสูงกว่าอัตราที่กำหนด 12% ต่อปี			

3. ควรเลือกกู้จากแหล่งที่คิดอัตราดอกเบี้ยตามจำนวนเงินต้นคงเหลือ เป็นการผ่อนชำระคืนเงินต้นเท่า ๆ กันทุกงวด แต่ค่าดอกเบี้ยแต่ละงวดคิดตามจำนวนเงินต้นคงเหลือ การคิดดอกเบี้ยโดยวิธีนี้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงจะเท่ากับอัตราดอกเบี้ยที่ระบุไว้

ตัวอย่าง เช่น เงินกู้ 600 บาท ระยะเวลา 12 เดือน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 12 ต่อปี คิดดอกเบี้ยตามจำนวนเงินต้นคงเหลือ และผ่อนส่งเงินต้น 12 งวด ๆ ละ เท่า ๆ กัน จากตัวอย่างที่ 3 ค่าเฉลี่ยของเงินต้นค้างชำระในเดือนแรกและเดือนสุดท้าย

$$\frac{600 + 50}{2} = 325$$

ค่าเฉลี่ยของดอกเบี้ยค้างชำระในเดือนแรกและเดือนสุดท้าย

$$\frac{(600 + 50)}{2} \times \frac{12}{100} = 39$$

ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเท่ากับร้อยละ

$$\frac{39 \times 100}{325} = 12 \text{ ต่อปี}$$

ซึ่งเท่ากับอัตราดอกเบี้ยที่กำหนด

หลักการใช้และจ่ายคืนสินเชื่อ

การใช้สินเชื่อ หมายถึง การใช้เงินและปัจจัยการผลิตที่ได้จากกู้ยืมไปอย่างรอบคอบและมีประสิทธิภาพ โดยใช้เงินและปัจจัยตามแผนการผลิตที่วางไว้ เพื่อใช้แล้วก็มีรายได้เกิดขึ้นพอเพียงแก่การชำระคืนเงินกู้ได้ การพิจารณาถึงประสิทธิภาพการใช้สินเชื่อนั้น พิจารณาโดยการเทียบอัตราผลตอบแทนสุทธิจากการลงทุนทำการผลิตกับอัตราดอกเบี้ยเงินที่กู้ยืม ถ้าหากอัตราผลตอบแทนสุทธิสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กู้ยืมก็แสดงว่าการจัดการฟาร์มและการใช้สินเชื่อมีประสิทธิภาพ ในการใช้สินเชื่อนั้น เกษตรกรมีหลักการการใช้สินเชื่อดังนี้

1. เมื่อได้รับสินเชื่อ ซึ่งเป็นจำนวนมากมาแล้ว ควรนำไปฝากธนาคารหากไม่สามารถใช้หมดตามแผนการผลิตภายในระยะเวลาอันสั้น ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการนำเงินไปใช้ในกิจกรรมอื่น ซึ่งไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กู้ยืม และเพื่อป้องกันการถูกลักขโมย หรือสูญหาย อันจะนำไปสู่ปัญหาการผลิตต่อไป
2. เบิกเงินมาใช้ตามกิจกรรมที่วางแผนไว้ และใช้เฉพาะกับการผลิตเท่านั้น
3. ไม่นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่น ลงทุนในกิจการค้าขายอย่างอื่น หรือนำไปใช้ในการบริโภค
4. เมื่อมีปัญหาในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าให้รีบติดต่อขอคำแนะนำช่วยเหลือจากหน่วยงานที่ให้สินเชื่อ ทั้งนี้ ผู้ใช้สินเชื่อจะได้รับช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทัน เช่น การขอสินเชื่อกับ ธ.ก.ส. เมื่อผลผลิตได้รับความเสียหาย ให้รีบแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. เพื่อจะจัด ผักผ่อนระยะเวลาการชำระหนี้คืนตามความเหมาะสม โดยทั่วไปการผ่อนแต่ละครั้งจะไม่เกิน 12 เดือน และผ่อนได้ไม่เกิน 3 ครั้ง สำหรับเงินกู้ระยะสั้น ถ้าเป็นเงินกู้ระยะยาวก็จะผ่อนให้เป็นรายงวดไป
5. ให้ประเมินอัตราผลตอบแทนจากการผลิตกับอัตราดอกเบี้ยเพื่อพิจารณาประสิทธิภาพจากการทำงานและการบริหารสินเชื่อของตนเอง

เมื่อได้นำสินเชื้อมาแล้ว ก็ต้องใช้คืนสินเชื่อนั้น การใช้คืนเงินที่กู้ยืมมานั้นต้องใช้ให้ครบตามจำนวนและตรงตามระยะเวลาที่ระบุไว้ในสัญญาการกู้ยืม วิธีการใช้คืนสินเชื่อนั้น เกษตรกรมีหลักดังนี้

1. วางแผนการจำหน่ายให้สอดคล้องกับระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น
2. การคิดประเมินรายได้จากการจำหน่ายในการขอกู้ยืมเงิน ควรประเมินจากทั้งราคาต่ำสุดที่เคยได้รับ และราคาเฉลี่ยโดยทั่วไปที่เกิดขึ้น ไม่ควรใช้ราคาสูงสุด ทั้งนี้ จะได้ไม่ขาดผลในทางที่เป็นบวกจนเกินไป
3. เมื่อถึงกำหนดเวลาให้รับนำไปชำระคืนทันที ตามงวดเวลาและจำนวนที่ระบุไว้ในสัญญา หากไม่สามารถชำระคืนได้ ต้องไปแจ้งให้ผู้ให้กู้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อขอคำแนะนำและผัดผ่อนต่อไป
4. ไม่ควรฝากเงินให้ผู้อื่นไปคืนให้ ยกเว้นสมาชิกในครอบครัว เพราะอาจจะมีการนำไปใช้ก่อน หรือถ้ามีความจำเป็นก็ควรเขียนเป็นหนังสือระบุจำนวนเงิน วันที่ พร้อมกับแจ้งให้คนอื่นซึ่งเป็นเกษตรกรด้วยกันทราบถึงจำนวนเงินและบุคคลที่ฝากเงินไปคืน และให้ผู้รับฝากเงินคืนนำไปเสร็จมาให้ด้วย
5. การชำระเงินคืนแต่ละครั้งจะต้องทำในสถานที่ทำงานของผู้ให้กู้พร้อมกับขอใบเสร็จการชำระคืนด้วยทันที
6. ควรตรวจสอบจำนวนเงินต้นดอกเบี้ยที่จ่ายคืนแต่ละครั้งให้ตรงตามที่ระบุไว้ในสัญญา หากตลาดเคลื่อนหรือมีการหักค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ระบุไว้ให้รีบหักทวง

หลักการขยายสินเชื่อ

หมายถึง การกู้เงินเพิ่มขึ้นเพื่อนำมาขยายธุรกิจในแนวตั้งหรือแนวนอน หรือการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยยืมเงินคนอื่นมาใช้การขยายในแนวตั้ง หมายถึง การทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวข้องกัน เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยสารเคมี อาหารสัตว์ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การแปรรูป และการจัดจำหน่ายรวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยปัจจัยให้สูงขึ้นด้วย ส่วนการขยายแนวนอน หมายถึง การขยายการผลิตโดยการเพิ่มขึ้นพื้นที่หรือรวมกิจการที่คล้ายกันเข้าด้วยกันให้ธุรกิจมีขนาดใหญ่ขึ้น เช่น การรวมตัวของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เป็นกลุ่มเกษตรกร หรือเป็นสหกรณ์ การขยายสินเชื่อเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการจัดการ

ฟาร์ม การบริการสินเชื่อ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ความสามารถในการบริหารการตลาด ตลอดจนแนวโน้มของตลาดและราคาของปัจจัยการผลิตและผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ การขยายสินเชื่อของเกษตรกร ควรพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ตลาดและราคาของผลผลิต ถ้าแนวโน้มของตลาดกว้างขวางมีอุตสาหกรรมแปรรูปมาก มีการส่งออกได้มาก ความต้องการใช้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้น แม้ราคาจะไม่สูงมากก็ตามก็สามารถขยายการผลิตโดยขยายเงินกู้ได้ ซึ่งเกษตรกรจะต้องสามารถชี้แจงเหตุผลของการขยายสินเชื่อให้ผู้กู้เข้าใจได้

2. ตลาดและราคาปัจจัยการผลิต การขยายสินเชื่อทำได้ถ้า แรงงาน ปุ๋ย สารเคมี พันธุ์ มีราคาลดลง การที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีราคาลดลงโดยเฉพาะปัจจัยอื่นที่ไม่ใช่แรงงานนั้นเป็นเพราะ ประเทศไทยผลิตได้เองมากขึ้น หรือมีการลงทุนร่วมกับต่างประเทศ ทำให้สินค้าราคาถูกลง ก็สามารถขยายการผลิตได้ หรือการศึกษาวิจัยค้นพบการผลิตพันธุ์พืช / สัตว์ ได้ทำให้ราคาถูกลงเพราะผลิตได้ที่ละมาก ๆ เช่น การนำวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อมาใช้ในการขยายพันธุ์ไม้ตง มันฝรั่ง ไม้ดอก ไม้ประดับ ขนุนพันธุ์ทักษิณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต้นสักทอง กล้วยหอม มะพร้าวกะทิ เหล่านี้เป็นต้น ส่วนสัตว์ที่สามารถขยายพันธุ์ได้ง่ายโดยวิธีเทคโนโลยีชีวภาพ หรือการผสมเทียม เช่น ปลาตุ๊กตุ๊กยักษ์ ปลาน้ำจืด ปลาตะกวด กุ้งกุลาดำ ปลากระพงขาว กบ ทำให้การหาซื้อพันธุ์ได้ง่ายราคาถูกลง การขยายการผลิตโดยการขยายสินเชื่อก็ทำได้ง่าย

3. อัตราดอกเบี้ยและเงื่อนไขในการกู้ยืม ถ้าอัตราดอกเบี้ยถูก การขยายสินเชื่อทำได้ง่าย ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงเงื่อนไข เช่น ระยะเวลากู้ยืม หลักทรัพย์ค้ำประกันประกอบด้วย นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาถึงภาวะเศรษฐกิจของประเทศส่วนรวมอีก กล่าวคือ ถ้าเศรษฐกิจตกต่ำ อัตราดอกเบี้ยถูก การลงทุนก็ไม่ควรขยายเพราะการค้าในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำมักจะมีปัญหาการลงทุนในอุตสาหกรรมต่าง ๆ หยุดชะงัก

4. การพัฒนาเทคโนโลยี ถ้ามีการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ทำให้ต้นทุนการผลิตถูกลงหรือลดระยะเวลาการผลิตให้สั้นลง เช่น ไข่ จาก 50 วัน เป็น 46 วัน สุกรจาก 6 เดือน เป็น 5 เดือน ข้าวจาก 110 วัน เป็น 90 วัน แคนตาลูปจาก 90 วัน เป็น 70 วัน เหล่านี้ก็ควรจะขยายการผลิตได้ หรือเปลี่ยนฤดูการผลิต เช่น ไม้ผลหลายชนิดสามารถจะบังคับให้ออกผลได้ทุกฤดู เช่น มะม่วง ขนุน กล้วย ส้ม มะนาว ทุเรียน โดยวิธีการใช้สารเคมี หรือเทคโนโลยีการผลิต เช่น ส้มและทุเรียนบังคับโดยวิธีการใส่ปุ๋ยและให้น้ำ ส่วนมะม่วงใช้วิธีการใช้สารเคมี กล้วยใช้วิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ เป็นต้น

5. การส่งเสริมของรัฐหรือเอกชนภายใต้โครงการต่าง ๆ เช่น โครงการสี่ประสานในการเลี้ยงโคนม ปลูกหน่อไม้ฝรั่ง หม่อน / ไหม หน่อกว๊าด การทำไร่นาสวนผสมวนเกษตร เกษตรกรสามารถขยายสินเชื่อได้ หากได้รับคำแนะนำและเห็นชอบจากหน่วยงานหรือองค์กรที่ให้การสนับสนุน

6. มีบุคลากรของครอบครัวหรือฟาร์มพร้อม เช่น มีลูกสำเร็จการศึกษามาช่วยงาน หรือมีหลานเข้าร่วมรับผิดชอบทำงานในฟาร์มมากขึ้น เช่น บริษัทจุลไหมไทย บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ และธุรกิจการเกษตรอื่น ๆ ซึ่งมีลูกหลานสำเร็จการศึกษามาช่วยงานมากขึ้นก็สามารถขยายการผลิตได้มาก ทำให้ความต้องการสินเชื่อมีมากขึ้น การมีบุคลากรทำงานในฟาร์ม นอกจากจะใช้คนในครอบครัวแล้ว ยังสามารถจ้างคนที่มีความชำนาญเฉพาะด้านมาใช้ในธุรกิจการผลิต ซึ่งพบได้ทั่วไปในอุตสาหกรรมเกษตร หรือธุรกิจการเกษตร เช่น ธุรกิจผลิตเมล็ดพันธุ์ ธุรกิจอาหารสัตว์ ธุรกิจเลี้ยงไก่ เลี้ยงสุกร ธุรกิจการทำฟาร์มกึ่ง แบบครบวงจรคือ ผลิตตั้งแต่อาหารพันธุ์เลี้ยงแปรรูปและจำหน่ายเองอีกด้วย

7. การมีบริการพื้นฐานที่เอื้ออำนวย เช่น การผลิตแต่เดิมนั้นยังไม่มีชลประทาน หรือไม่มีถนนหรือไม่มีไฟฟ้า แต่เมื่อมีสิ่งเหล่านี้แล้วเกษตรกรสามารถขยายการผลิตได้ เช่น การเลี้ยงไก่ถ้าถนนเข้าออกฟาร์มไม่สะดวก ค่าขนส่งสูง หรือในฤดูหนาวต้องเปิดไฟให้ความอบอุ่น หากไม่มีไฟฟ้าก็ทำได้ยาก ดังนั้นถ้ามีบริการพื้นฐานเอื้ออำนวยการผลิตก็จะทำให้ขยายธุรกิจได้มากและสะดวกขึ้น การขยายสินเชื่อก็ควรจะทำ

8. การพัฒนาความรู้ความสามารถของเกษตรกรเอง หากเกษตรกรผ่านการอบรมการดำเนินงานจนเป็นที่แน่ใจว่าทำได้ก็ขยายธุรกิจได้ เช่น เกษตรกรที่ไม่เคยปลูกมะม่วงนอกฤดูก็สามารถทำได้ เมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้ว การเลี้ยงนกกระทา การเลี้ยงสัตว์แบบอาศัยซึ่งกันและกัน เช่น ปลา ไก่ สุกร เป็นต้น เทคโนโลยีต่าง ๆ เกษตรกรเรียนรู้จากประสบการณ์ หรือจากการถ่ายทอดของฝ่ายใดก็ตาม เมื่อทำได้จนมีความชำนาญก็สามารถขยายการผลิตโดยสินเชื่อมาใช้เพิ่มขึ้นได้

9. เกษตรกรต้องมีประวัติการทำงานดี สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต หรือลดต้นทุนการผลิตได้ และสามารถกู้เงินได้ตามสัญญาที่ควรขอขยายสินเชื่อ ทั้งนี้ จะต้องมีความต้องการใช้เงินไปให้สถาบันการเงินได้เห็นด้วย

10. ต้องติดตามความเคลื่อนไหวของการให้เงินกู้ของสถาบันการเงิน ถ้าสถาบันการเงินมีนโยบายขยายสินเชื่อกับสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือกับกิจกรรมการผลิตสินค้าใด ๆ ในเขตที่เกษตรกรทำการผลิตก็ควรขยายการขอสินเชื่อได้

11. สภาพการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ สภาพการเปลี่ยนแปลงทั้งที่เป็นไปในทางลบหรือทางบวก ก็สามารถขยายการผลิตหรือขอสินเชื่อได้ กล่าวคือ ถ้าเกิดฝนแล้ง น้ำท่วม หรือโรคระบาดทั่วไป เกษตรกรก็ขอสินเชื่อเพื่อปรับปรุง หรือขยายการผลิตได้หรือถ้าคาดว่าจะมีโครงการชลประทานมีการป้องกันภัยแล้ง หรือน้ำท่วม หรือโรคแมลงที่ได้ผล เกษตรกรก็สามารถขอขยายสินเชื่อได้

สรุปสาระสำคัญของบทที่ 12

เกษตรกรส่วนใหญ่อาจต้องกู้ยืมเงินมาเพื่อเพิ่มทุนในการทำธุรกิจของตน ซึ่งเรามักเรียกว่าการขอสินเชื่อ เกษตรกรจะต้องทำการบริหารสินเชื่อที่ได้มาเหล่านั้น ซึ่งการบริหารสินเชื่อการผลิต หมายถึง การเตรียมการกู้ยืมเงิน การใช้เงินกู้และการชำระคืนเงินกู้ หรือสินเชื่อ ให้สอดคล้องกับแผนการผลิต แผนการจำหน่าย รวมทั้งการหาแหล่งเงินกู้ที่เหมาะสมทั้งด้านจำนวนและเงื่อนไข เช่น อัตราดอกเบี้ยที่ให้กู้ยืม ระยะเวลากู้ยืม หลักประกันและการผ่อนชำระคืน ในการบริหารสินเชื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องประกอบกันทั้งฝ่ายผู้รับและฝ่ายผู้ให้สินเชื่อ ผู้ขอสินเชื่อต้องมีคุณสมบัติเหมาะสม น่าเชื่อถือ แหล่งเงินกู้มี 2 แหล่งใหญ่ๆด้วยกัน คือ (1) สถาบันการเงินหรือธนาคาร (2) จากบุคคลหรือหน่วยงานปล่อยสินเชื่อที่ไม่ใช่ธนาคาร หากเป็นธนาคารเกษตรกรมักกู้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งต้องมีคุณสมบัติตามที่ ธ.ก.ส. กำหนด สินเชื่อของ ธ.ก.ส. แบ่งเป็น 6 ประเภท ได้แก่ (1) เงินกู้ระยะสั้น (2) เงินกู้ระยะปานกลาง (3) เงินกู้ระยะยาวเพื่อชำระหนี้เดิม (4) เงินกู้ระหว่างรอการขายผลผลิตหรือจำหน่าย (5) เงินกู้ระยะยาวเพื่อการเกษตร และ (6) เงินกู้สำหรับการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร สำหรับขั้นตอนการขอมี 3 ขั้นตอนใหญ่ๆ คือ (1) สมัครเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้า (2) ทำสัญญาเพื่อเป็นลูกค้าเงินกู้ และ (3) รอการอนุมัติและจ่ายค่าธรรมเนียม นอกจากนี้การขอสินเชื่อเกษตรกรต้องพึงระวังเรื่องดอกเบี้ยด้วย เพื่อตระหนักถึงความสามารถในการจ่ายคืน

คำถามท้ายบท

1. อธิบายความหมายของสินเชื่อการเกษตร
2. ผู้ขอสินเชื่อควรมีคุณสมบัติอย่างไร
3. แหล่งการขอสินเชื่อของเกษตรกรมีกี่แหล่ง อะไรบ้าง
4. แหล่งการขอสินเชื่อแต่ละแหล่ง มีข้อดีข้อเสียสำหรับเกษตรกรอย่างไร
5. อธิบายขั้นตอนการขอสินเชื่อเชื่อกับ ธ.ก.ส. ว่าต้องทำอะไรบ้าง
6. หากไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน จะขอกู้กับ ธ.ก.ส. ได้หรือไม่ อย่างไร
7. ประเภทของสินเชื่อ ธ.ก.ส. มีกี่ประเภท
8. หากขอสินเชื่อมาเพื่อทำการผลิตแล้วแต่ผลผลิตในปีนั้นเสียหาย ควรทำอย่างไร
9. จงบอกหลักของการใช้และคืนเงินกู้มีหลักการอย่างไร
10. สถาบันการเงินหรือผู้ให้กู้ จะพิจารณา 6C's ได้แก่อะไรบ้าง อย่างไร